

STATSMINISTERENS TALE PÅ NORGES FISKARLAGS LANDSMØTE I
TRONDHEIM 5. SEPTEMBER 1967

Herr Formann.

Når fiskernes valgte tillitsmenn fra Finnmark i nord til Oslofjorden i sør i dag samles til landsmøte i Norges Fiskarlag er det en betydningsfull begivenhet - en begivenhet av viktighet ikke bare for fiskeriene og for kyst-Norge, men for hele vårt samfunn. For fiskeriene - som er en av våre store modernæringer med tradisjoner så langt tilbake som vår historie går - er fortsatt en livskraftig næring. Den spiller stadig en viktig rolle i vår folkehusholdning - i produksjon, omsetning og eksport. Med en samlet eksportverdi siste året på over 1,5 milliarder kroner, skaffet fiskeproduktene oss 15 % av våre samlede valutainntekter fra vareeksport. Dette viser klart at utviklingen i fiskeriene er av

2.

stor betydning for hele nasjonen og det er i det perspektiv man må vurdere de drøftelser som fiskernes representanter skal starte her i Trondheim i dag.

Jeg er glad for at jeg kan være til stede ved åpningen av dette landsmøte. På vegne av Den norske regjering takker jeg fiskerne for god innsats i deres farefulle og strevsomme yrke og jeg hilser hver enkelt av landsmøtedeltakerne som nå skal ta fatt på det ansvarsfulle arbeid med å stake ut kursen for Norges Fiskarlags virke i kommende 2-årsperiode.

I denne perioden kan det bli nødvendig for regjering og Storting å treffe beslutninger av vidtrekkende betydning for Norges stilling i det europeiske bilde - beslutninger som også vil gripe inn i utviklingen i våre fiskerier.

Med tilslutning fra et overveldende flertall i Stortinget, har Regjeringen søkt om forhandlinger med Det europeiske økonomiske fellesskap på grunnlag av medlemskap. Vi har gjort oppmerksom på at norsk medlemskap i EEC reiser særlige problemer som vi tror det skal være mulig å finne løsninger på gjennom forhandlingene. Disse problemer knytter seg som alle vet særlig til jordbruket og fiskeriene.

3.

VI vet ennå ikke når forhandlingene om vår søknad kan begynne. Utviklingen i saken henger nøye sammen med den stillingen Fellesskapet tar til den britiske søknaden.

De næringspolitiske aspekter som fellesmarkedssaken har for våre fiskerier har vært drøftet og vurdert av næringens organisasjoner. Både Norges Fiskarlags landsstyre og Fiskerinæringens kontaktutvalg har pekt på de store problemer det ville reise for fiskerinæringen om Norge skulle bli stående utenfor et utvidet europeisk fellesmarked - et markedsområde som tar imot omlag 60 % av vår fiskeeksport. På den andre siden er det pekt på de alvorlige problemer som en felles fiskeripolitikk i EEC kan føre med seg, særlig når det gjelder spørsmål som fiskerigrenser og etableringsrett. Organisasjonene kom til at den beste måte å få avklart problemene på, var gjennom forhandlinger på grunnlag av en søknad om medlemskap. I lys av resultatene av slike forhandlinger, forbeholdt organisasjonene seg så å foreta den endelige vurdering av sin stilling til saken.

4.

Jeg synes dette er en naturlig og riktig fremgangsmåte. På Regjeringens vegne vil jeg gjerne få gi uttrykk for at vi er innstilt på å holde den best mulige kontakt med næringen og dens organisasjoner, både under utarbeidelsen av et forhandlingsopplegg overfor EEC og under de forhandlinger som måtte komme i stand.

Problemene i sammenheng med inntektspolitikken tiltrekker seg i dag stor interesse. Det er naturlig for meg å berøre dette problem overfor en organisasjon som er en av partene i de store lønns- og inntektsoppgjørene.

Den sterke vekst- og velstandsutvikling som Norge har gjennomgått i de senere år er noe vi alle har grunn til å glede oss over. Sammen med den sterke veksten i nasjonalproduktet som i flere år nå har ligget på 4 - 5 % pr. år, følger berettigede ønsker fra de ulike samfunnsgrupper om å bedre sine inntekter og sin stilling mest mulig. I en økonomi i framgang blir samtidig investeringstrangen i det private næringsliv stor, og fra alle hold reises det samtidig i og for seg rimelige krav om standardforbedringer i de offentlige ytelser som dekkes over budsjettene. Til sammen blir disse ønskene og kravene for store i forhold til hva en økonomi som allerede har full sysselsetting og en vekstrate

på europeisk toppnivå kan tåle.

Er vi ikke i stand til å holde investeringslysten, de nominelle inntektsøkingene og stigningen i de offentlige budsjetter innenfor rammen av våre ressurser, viser resultatet seg lett i stigende prisnivå og underskudd på balansen med utlandet. Å finne den riktige balanse her er meget vanskelig, det vet vi fra vårt og andre land. Vi har i dag et for sterkt press på våre ressurser, noe som gir seg uttrykk i en sterk lønnsglidning, en for sterk prisstigning og et stort underskudd i utenriksøkonomien. Skal vi kunne mestre disse problemene bedre og derved trygge vår konkurransevne, må det et nært samarbeid til mellom myndighetene og organisasjonene med sikte på å samordne ikke bare de store oppgavene, men alle sider av vår politikk som har betydning for prisutviklingen.

Regjeringen har sett det som en viktig oppgave å legge forholdene best mulig til rette for samordnede og realistiske lønns- og inntektsoppgjør. Gjennom det kontaktutvalg som er

oppnevnt med deltakelse fra hovedorganisasjonene i arbeids- og næringslivet og hvor også Norges Fiskarlag deltar, søker Regjeringen å holde organisasjonene underrettet om den økonomiske utvikling, samtidig som det foregår gjensidige utvekslinger av informasjoner og synspunkter. Det er mitt håp at vi ved å bygge videre på det samordningsarbeid som her er innledet, etter hvert skal bli i stand til stadig bedre å mestre de vanskelige problemer i forbindelse med inntekts- og prisutviklingen i samfunnet. I denne sammenheng må en også se det beregningsutvalg som Regjeringen har oppnevnt med forskningssjef Aukrust som formann og med deltakelse bl.a. av en representant fra Fiskarlaget. Dette utvalgs oppgave skal være å legge fram et best mulig tallmessig materiale til belysning av hvordan ulike typer av inntektsoppgjør vil virke på prisutviklingen og på andre sider av samfunnsøkonomien. Det er min overbevisning at våre ansvarsbevisste organisasjoner ved vurderingen av de krav de bør stille, vil legge stor vekt på et nøkternt og objektivt materiale av denne art.

Et av hovedproblemene i forbindelse med inntektsoppgjørene har sammenheng med at den økonomiske utvikling ikke alltid løper parallelt i de enkelte sektorer av næringslivet og også med at

7.

de ulike grupper har ulike muligheter for å ta ut inntektsforbedringer. Svakere stilte grupper vil ha lett for å bli liggende etter i utviklingen. For fiskerne vet vi at inntektene kan svinge sterkt i takt med vekslinger i naturgrunnlaget og i forholdene på eksportmarkedene. Med sikte på å bidra til å stabilisere inntektsforholdene i fisket på et rimelig nivå, har staten under den hovedavtale som er inngått med Norges Fiskarlag påtatt seg bestemte forpliktelser. Også her er det meningen at en særlig nemnd - Budsjettnemnda for fiskerinæringen - skal legge til rette et best mulig materiale til belysning av inntektsforholdene i fisket. På dette grunnlag kan det da forhandles om støtte fra statens side i perioder hvor inntektsforholdene i fisket ikke kan ansees tilfredsstillende sammenholdt med forholdene i andre næringer. Arbeidet i Budsjettnemnda er kommet i gang, men det tar selvsagt noen tid før et fyldestgjørende materiale kan legges fram. Det er mitt håp at også på dette felt skal et saklig og nøkternt beregningsarbeid bidra til å gjøre det lettere å komme fram til avtaler for fiskeriene som begge parter kan akseptere som rimelige.

8.

I forbindelse med de sosiale spørsmål i fiskerinæringen vil jeg gjerne berøre et spørsmål som jeg forstår fiskerne har vært sterkt opptatt av. Det gjelder spørsmålet om en del av avgiften til folketrygden skal betales via en produktavgift. Da folketrygden ble iverksatt, fant Regjeringen at dette spørsmål ikke var tilstrekkelig klarlagt, og at en derfor inntil videre måtte basere seg på regulær premiebetaling også for fiskernes vedkommende - så meget mer som landbruket på det tidspunkt hadde valgt denne løsning. Etter det som nå foreligger, forstår jeg likevel at det er meget som taler for at produktavgift blir innført for fiskerinæringens vedkommende.

Hvis det er et alminnelig ønske fra fiskerorganisasjonene, vil Regjeringen for sin del ikke ha noe å innvende mot en slik ordning. Jeg forutsetter da at man rent teknisk finner en tilfredsstillende løsning på problemet.

9.

Med den sterke produksjonsmessige fremgang det har vært i fiskeriene i de senere år, skulle forholdene ha ligget til rette for en betydelig forbedring i inntektene. Dessverre har markedsforholdene for viktige produkter i den senere tiden gått næringen i mot.

Det har ført til betydelig svikt i markedsprisene og til at fiskerne er blitt sterkt hemmet i sitt arbeid. I sildefisket får den store og moderne flåten vi nå har ikke utnyttet sin fangstkapasitet på en tilfredsstillende måte fordi avtaks- og eksportmulighetene for sildemel og sildolje ikke er tilstrekkelige, og i torskefiskeriene har det også vært avtaksvanskeligheter på grunn av eksportforholdene for frossenfilet og tørrfisk. Nå har, så vidt jeg forstår, situasjonen bedret seg noe for frossenfisken, men for tørrfisken fører krigshandlingene i Nigeria fortsatt til at eksporten til dette hovedmarkedet støter på alvorlige hindringer.

Jeg går ut fra at de problemer dette har skapt vil bli tatt opp på landsmøtet og at det vil bli drøftet hva som kan gjøres

10.

for å møte de vanskeligheter man er oppe i. Jeg er sikker på at ikke minst Fiskeriministeren vil lytte med interesse til de synspunkter som her kommer fram i debattene. For min del vil jeg uttrykke håpet om at vi i fellesskap skal bli i stand til å overvinne vanskene og at fiskerne skal få nyte godt av den tekniske og produksjonsmessige utvikling som næringen har gjennomgått i de senere år.

Med dette vil jeg få ønske landsmøtet til lykke med forhandlingene.